

***IZVEŠTAJ O RADU
CENTRA ZA PRAVA DETETA U 2017. GODINI***

1. Uvodne napomene

- Tokom 2017. godine u Centru za prava deteta je radilo 4 zaposlenih i 5 saradnika kontinuirano angažovano po osnovu ugovora. Pored toga, za potrebe pojedinačnih projekata bilo je angažovano još 54 saradnika po osnovu kraćih (najčešće) ugovora o delu ili ugovora o autorskom delu.
- U 2017. godini organizovana su 3 sastanka Upravnog odbora Centra za prava deteta. (23. maj, 10 jul, 7. novembar):
  - Na održanom sastanku 23. maja Upravni odbor je razmatrao Nacrt izveštaja o radu i finansijski izveštaj Centra za prava deteta u 2016. godini i usvojio je Operativni plana Centra za prava deteta za 2017. godinu.
  - Na sastanku održanom 10. jula Upravni odbor je doneo odluku o promeni adrese Centra za prava deteta s obzirom na to da je zakupodavac stana u ulici Skender-begova 20/12, 11000 Beograd, na čijoj adresi je bio prijavljen Centar za prava deteta, obavestio direktorku Centra za prava deteta da raskida ugovor o zakupu stana. Predloženo je da se kancelarija Centra za prava deteta preseli u novi prostor na adresi Dobračina 29/3A, 11000 Beograd. Članice Upravnog odbora su donele odluku o promeni adrese kancelarije. Kancelarija Centra za prava deteta se od 1. avgusta 2017. godine nalazi na novoj adresi, u ulici Dobračina 29/3A, 11000 Beograd.
  - Na inicijativu direktorke Centra za prava deteta Milene Golić Ružić sazvana je sednica Upravnog odbora Centra za prava deteta 7. novembra sa sledećim dnevnim redom: 1. Razmatranje realizacije plana i programa rada Centra za prava deteta u 2017. godini; 2. Razrešenje i imenovanje lica ovlašćenog za zastupanje Centra za prava deteta.

Tom prilikom je direktorka uputila zahtev Upravnom odboru da je razreši funkcije direktora i lica ovlašćenog za zastupanje Centra za prava deteta, kao i da se ponovo rasporedi na radno mesto kordinatora projekata počev od 8. novembra 2017. godine. Zahtev za razrešenje na funkciju direktora podnela je na lični zahtev, jer nije u mogućnosti da nadalje obavlja nadležnosti koje direktor ima zbog ličnih razloga.

Upravni odbor je razmotrio i usvojio zahtev Milene Golić Ružić i na osnovu člana 11. Statuta Centra za prava deteta doneo odluku da se za direktora Centra za prava deteta i lice odgovorno za zastupanje imenuje Ines Cerović. Na osnovu ove odluke izvršen je upis u Register udruženja Agencije za privredne registre.

- Godišnja sednica Skupštine Centra za prava deteta održana je 31. maja. Na sednici skupštine u članstvo Centra primljene su: Jelena Paunović, Jelena Hadžić, Sanja Kovač i Tijana Grujić.

- Dana, 15. juna u Centru za prava deteta je sprovedena druga nadzorna provera sistema menadžmenta kvalitetom. Tokom druge nadzorne provere nisu utvrđene neusklađenosti i sertifikacionoj komisiji je predloženo da izdati sertifikat o usaglašenosti sistema menadžmenta kvalitetom sa standardom SRPS ISO 9001:2008 ostane važeći.

Na osnovu rezultata ostvarivanja ciljeva provere i na osnovu prikupljenih nalaza provere, proveravački tim je doneo sledeće zaključke u vezi sa efektivnošću uspostavljenog sistema menadžmenta:

- ✓ Organizacija u potpunosti sprovodi aktivnosti iz definisanog obima (predmeta i područja primene) sertifikacije;
  - ✓ Organizacija poseduje razvijene alate za identifikaciju potreba i očekivanja zainteresovanih strana;
  - ✓ Ciljevi kvaliteta koji se odnose na ispunjenje zahteva (zainteresovanih strana i relevantne zakonske regulative) su u potpunosti ispunjeni;
  - ✓ Utvrđivanje procesa sistema menadžmenta kao i način upravljanja procesima redovno se preispituju od strane najvišeg rukovodstva, u cilju ispunjenja ciljeva kvaliteta i planova poslovanja;
  - ✓ Svi najvažniji procesi su u potpunosti pokriveni odgovarajućim potrebnim resursima;
  - ✓ Praćenje procesa se obavlja na način definisan dokumentima sistema uz visok nivo efektivnosti;
  - ✓ U okviru procesa sistematičnog poboljšavanja, prilikom pojavljivanja neusaglašenosti u organizaciji, obavezno se sprovode korekcije, analizira uzrok neusaglašenosti i preduzimaju mera za sprečavanje njihove ponovne pojave. Na isti način se postupa sa prigovorima, bez obzira da li su opravdani ili ne;
  - ✓ Način sprovođenja i rezultati internih provera predstavljaju jednu od jačih strana sistema menadžmenta kvalitetom;
  - ✓ Preispitivanje od strane rukovodstva ispunjava kriterijume efektivnosti u smislu definisanja i realizacije mera za unapređenje sistema menadžmenta kvalitetom;
  - ✓ U okviru sistema menadžmenta, definisana su i vrše se praćenja i merenja potrebna za stalna poboljšavanja efektivnosti.
- Tim zaposlenih u Centru za prava deteta održavao je redovne sastanke jednom nedeljno. Ovi sastanci organizovani su radi kontinuirane razmene informacija među zaposlenima, kao i u cilju praćenja ukupnih aktivnosti organizacije. Takođe, tokom 2017. godine održan je jedan tim bilding sastanak u funkciji praćenja i sprovođenja procedura prema standardu SRPS ISO 9001:2008.
  - Nastavak rada na polju pružanja usluge pravnog savetovanja u oblasti prava deteta. Pravni saveti i/ili informacije u cilju zaštite prava deteta daju se svakog utorka i četvrtka u periodu od 12.00 do 14.00 časova telefonskim putem na brojeve: (011) 32 86 690, 32 86 700.
- U periodu od 1. januara do 31. decembra 2017. godine od ukupno 93 poziva u kojima je pružena pravna informacija i/ili savet, 31 je bio u oblasti porodičnog prava, 20 u oblasti obrazovanja, 23 u oblasti socijalno zaštite i 19 koja spadaju u druge kategorije.
- Izrađen je plan reagovanja Centra za prava deteta u vanrednim situacijama za period od 2018. do 2019. godine.

- Tokom 2017. godine završen je rad na redizajnu web stranice Centra za prava deteta. Uspostavljena je i facebook stranica Centra za prava deteta <https://www.facebook.com/Centarzapravadeteta/>
- U ovom periodu Centar za prava deteta je aktivno sprovodio **7** projekata.
- U skladu sa zakonom Centar za prava deteta je podneo Završni račun za 2017. godinu Agenciji za privredne registre.
- Potpisani su Memorandumi o saradnji sa različitim organizacijama/ustanovama/telima:
  - 25. septembra članice Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji (Centar za prava deteta, Beogradski centar za ljudska prava, Užički centar za prava deteta, Centar za socijalnu politiku, ASTRA - Akcija protiv trgovne ljudima) potpisale su Memorandum o saradnji za period od 25. septembra 2017. do 31. decembra 2021. godine. Memorandum se oslanja na prethodno potpisane memorandume o saradnji i aktivnosti Koalicije od njenog osnivanja (2007).
  - 30. maja potpisana je Memorandum o saradnji sa Savetom za praćenje primene preporuka mehanizama Ujedinjenih nacija za ljudska prava. Ovaj memorandum treba da doprinese aktivnoj komunikaciji Saveta i organizacija civilnog društva i njihovom učeštu u radu Saveta.
  - Za potrebe realizacije aktivnosti u okviru projekta „Prava deteta u politikama i praksi“ potpisani su Memorandumi o saradnji sa partnerskim školama: 22. septembar - Osnovna škola „Branko Pešić“; 26. septembar osnovna škola „Ivan Milutinović“; 27. septembar Druga ekomska škola.
- Organizacija Save the Children International, a uz finansijsku podršku Vlade Švedske pružila je podršku u opremanju novog kancelarijskog prostora Centra za prava deteta u vidu kupovine kancelarijskog nameštaja (radni stolovi, stolice, police).

2. Projekti koje je Centar za prava deteta realizovao u 2017. godini

2.1. „Prava deteta u politikama i praksi“

Vreme realizacije: 2017. – 2021.

Projekat se realizuje u saradnji sa Save the Children International, uz finansijsku podršku Vlade Švedske.

Reč je o regionalnom projektu u okviru koga su pored Centra za prava deteta iz Srbije partneri na projektu i organizacija the Children's Rights Information Centre, Moldavija, i Women's Consortium Ukraine, Ukrajina.

Projekat je usmeren ka unapređenju sistema zaštite dece, kao i struktura i mehanizama za praćenje i primenu prava deteta uključujući i participaciju dece u ovim procesima.

Kroz ovaj projekat Centar za prava deteta zagovara i inicira aktivnosti kako bi se ukazalo na neophodnost:

- usvajanja državne politike prema deci jer je Nacionalni plan akcije prestao da važi 2015. godine;
- operativnosti Saveta za prava deteta Vlade Republike Srbije;
- uspostavljanje budžeta sa jasno vidljivim izdvajanjima namenjenim deci;
- uspostavljanje Institucije zaštitnika prava deteta (dečjeg ombudsmana);
- uvođenje izričite zabrane telesnog kažnjavanja dece u svim okruženjima, uključujući porodicu;
- ratifikacije Trećeg fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima deteta o proceduri podnošenja individualnih predstavki Komitetu za prava deteta.

Deo projektnih aktivnosti realizuje se u partnerstvu sa članicama Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji u okviru kojih će se kontinuirano raditi na praćenju stanja prava deteta i o tome izveštavati: UN Komitet za prava deteta, Savet za ljudska prava, Evropska komisija i dr. U okviru projekta radiće se i na prevenciji i zaštiti dece od nasilja, i to kroz uticaj na uspostavljanje pravnog okvira kojim će se definisati izričita zabrana telesnog kažnjavanja dece u svim sredinama i podizanja svesti o nenasilnim metodama vaspitanja. Jedan od važnih segmenata projekta odnosi se i na povećanje učešća dece i mladih u donošenju odluka na nacionalnom i lokalnom nivou. Ova projektna komponenta realizuje se zajedno sa klubom DX – dečji informativno kulturni servis i odabranim školama.

Ostvareni rezultati u 2017. godini:

- ✓ Održana su dva okrugla stola pod nazivom „Izričita zabrana telesnog kažnjavanja dece u Srbiji u svim okruženjima“. Prvi je održan u Beogradu, 25. decembra u saradnji sa Institutom za sociološka i kriminološka istraživanja, dok je drugi organizovan u saradnji sa Užičkim centrom za prava deteta u Užicu, 26. decembra. Na okruglim stolovima bilo je prisutno 68 učesnika.
- ✓ Pripremljen je i radnoj grupi dostavljen pisani prilog za izradu Nacrta strategije za prevenciju i zaštitu dece od nasilja (2018 – 2022).
- ✓ Realizujući projekat predstavnici Centra za prava deteta zalagali su se za bolje uređenje predloženih zakonskih rešenja značajnih za ostvarivanje prava deteta i lobirali za izmene i dopune različitih zakona relevantnih za oblast prava deteta - dostavljeni pojedini amandmani Centra za prava deteta i Koalicije za monitoring prava deteta uvršteni su u novi Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja (usvojen od strane Skupštine Republike Srbije, „Sl. glasnik RS“, br. 88/2017).
- ✓ Izrađene su analize zakona s aspekta ostvarivanja prava deteta, odnosno njihovih konsekvensi u odnosu na decu:
  - Zakon o sprečavanju nasilja u porodici koji je počeo da se primenjuje 1. juna 2017. godine.
  - Zakon o finansijskoj podršci porodici sa decom - Narodna Skupština Republike Srbije je donela ovaj zakon 14. decembra 2017. godine. Budući da je zakon relevantan za ostvarivanje prava deteta u Srbiji, izrađena je analiza zakonskog teksta kroz koju su sagledani potencijalni finansijski efekti po decu u Srbiji.

- ✓ Sprovedena je sveobuhvatna analiza koja uključuje pregled postojećih paketa obuka namenjenih roditeljima u Srbiji koje se bave temom pozitivnog roditeljstva, a koji su razvijeni i primenjuju se od strane različitih aktera sa datim pravcima delovanja Centra za prava deteta u svrhu podrške pozitivnom roditeljstvu.
- ✓ Izrađena je sveobuhvatna analiza na temu izričite zabrane telesnog kažnjavanja dece u Srbiji - s pravnog i psihološkog aspekta.
- ✓ Koalicija za monitoring prava deteta u Republici Srbiji izradila je Zagovarački dokument „Izričita zabrana telesnog kažnjavanja dece u Srbiji u svim okruženjima“. Dokument je postavljen na web stranici Centra za prava deteta.
- ✓ Koalicija za monitoring prava deteta je učestvovala u obeležavanju Međunarodnog dana ljudskih prava – 10.og decembra – učešćem na sajmu „Složni mozaik“, koji organizuje Kancelarija za ljudska i manjinska prava Republike Srbije. Na Sajmu su učestvovali predstavnici državnih institucija, nacionalnih saveta, organizacija civilnog društva i turističkih organizacija. Tom prilikom je predstavljen i distribuiran Zagovarački dokument „*Preporuke UN Komiteta za prava deteta – Kako ih možemo ostvariti iz ugla Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji*“.
- ✓ U periodu od 22. do 30. decembra predstavnici Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji realizovali su više različitih sastanaka sa akterima relevantnim za temu izričite zabrane telesnog kažnjavanja dece u Srbiji. Sastanci su organizovani s ciljem upoznavanja relevantnih aktera sa zagovaračkim dokumentom „*Izričita zabrana telesnog kažnjavanja dece u Srbiji u svim okruženjima*“ i promovisanja pozitivnih i nenasilnih načina vaspitanja i disciplinovanja dece.
- ✓ Koalicija za monitoring prava deteta u Republici Srbiji pripremila je pisani prilog o ostvarenosti prava deteta i dostavila ga Delegaciji Evropske unije u Republici Srbiji u oktobru 2017. godine, a za potrebe izrade godišnjeg izveštaja o napretku Srbije u procesu pristupanja Evropskoj Uniji za 2017. godinu.
- ✓ Centar za prava deteta u partnerstvu sa članicama Koalicije za monitioring prava deteta izradio je prilog s aspekta ostvarivanja prava deteta u trećem ciklusu Univerzalnog periodičnog pregleda i dostavio ga Savetu za ljudska prava Ujedinjenih nacija. Na pripremnoj sesiji za treći ciklus Univerzalnog periodičnog pregleda (UPR), održanoj u Ženevi, u Palati naroda, od 12. do 15. decembra 2017. godine, predstavnici Koalicije za monitoring prava deteta predstavili su Radnoj grupi Saveta za ljudska prava trenutno stanje u oblasti prava deteta u Republici Srbiji.
- ✓ Pripremljen je i publikovan u 500 primeraka „*Zagovarački dokument - Preporuke UN Komiteta za prava deteta – Kako ih možemo ostvariti iz ugla Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji*“.
- ✓ Predstavnica Dečjeg informativno-kulturnog servisa – Kluba DX, Simonida Komazec izabrana je da predstavlja decu Srbije u okviru prvog Dečjeg saveta Mreže organizacija „Eurochild“.
- ✓ Objavljena je publikacija: „*O TEBI SE RADI – Knjiga za decu i mlade da im pomogne da razumeju preporuke UN Komiteta za prava deteta*“ i štampana u 300 primeraka.

- ✓ U okviru ovog projekta grupe dece i mlađih realizovale su niz različitih aktivnosti u cilju zalaganja za unapređenje položaja svojih vršnjaka (više o realizovanim aktivnostima videti u delu vezanom za ostvarene rezultate aktivnosti dece i mlađih).

2.2. „Ka pravosuđu po meri deteta u Srbiji“

Vreme realizacije: mart 2015. – maj 2017.

Projekat se sprovodi u okviru IPA projekta – „Unapređenje prava deteta kroz jačanje sistema pravosuđa i socijalne zaštite u Srbiji“ koji finansira Evropska unija, a realizuje UNICEF u partnerstvu sa Ministarstvom pravde i Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja.

Projekat je usmeren ka:

- stvaranju preduslova za realizaciju procedura koje obezbeđuju najbolji interes deteta u građanskim sudskim postupcima izradom smernica/instrumenata, zalaganjem za poštovanje učešća dece kroz korišćenje studija/dokaza i osposobljavanjem zaposlenih u pravosuđu i socijalnoj zaštiti;
- stvaranju preduslova za sprovođenje postupka za poboljšanje zaštite dece žrtava u krivičnom postupku, u partnerstvu sa Pravosudnom akademijom, kroz organizovanje informativnih sesija u 92 opštine u bliskoj saradnji sa zaposlenima u UNICEF-u, konsultantima i prezenterima u informativnim sesijama;
- motivisanju, izgradnji kapaciteta i omogućavanju umrežavanja pružalaca besplatne pravne pomoći u slučajevima u vezi krenjenja prava deteta u oblastima obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite.

Tokom 2017. godine Ministarstvo pravde, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, UNICEF i Centar za prava deteta nastavili su implementaciju projekta.

Ostvareni rezultati:

- ✓ Izrađene su dve završne studije o položaju deteta u građanskim sudskim postupcima – o poštovanju prava deteta na participaciju i najbolji interes u sudskim postupcima i o zaštiti deteta žrtve u krivičnim postupcima i stanju u praksi u Republici Srbiji. Rezultati studija su predstavljeni na završnoj konferenciji projekta „Unapređenje prava deteta kroz jačanje sistema pravosuđa i socijalne zaštite u Srbiji“ koju je kancelarija UNICEF-a organizovala u oktobru 2017. godine.
- ✓ Održan je dvodnevni trening za članice Mreže pružalaca besplatne pravne pomoći u oblasti prava deteta (Mreža je formirana tokom 2016. godine i čine je organizacije koje se bave pružanjem besplatne pravne pomoći i funkcioniše pod koordinacijom Centra za prava deteta) pod nazivom “Prava deteta u sistemu zdravstvene i socijalne zaštite”, a u cilju unapređenja njihovih kapaciteta. Trening je održan 2. i 3. marta u hotelu “Majestic” za 17 članica Mreže.
- ✓ U saradnji sa članicama Mreže izrađene su i publikovane tri informativne brošure o pravima deteta u obrazovnom sistemu, sistemu zdravstvene i socijalne zaštite.

Članice Mreže koriste brošure radi promocije rada Mreže, kao i u svom svakodnevnom radu.

- ✓ U periodu mart - maj 2017. godine organizacije članice Mreže održale su više promotivnih aktivnosti u cilju predstavljanja aktivnosti Mreže, unapređenih sopstvenih kapaciteta kao pružalaca besplatne pravne pomoći u oblasti prava deteta i promovisanja objavljenih brošura. Održano je preko 30 sastanaka sa lokalnim akterima relevantnim za ostvarivanje i zaštitu prava deteta u Kuršumliji, Kikindi, Beogradu, Vrbasu, Novom Pazaru, Kragujevcu itd.
- ✓ NVO Oaza, članica Mreže, je 27. marta organizovala okrugli sto u Kragujevcu za predstavnike lokalnog tima za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja. Tom prilikom NVO Oaza je učesnicima okruglog stola predstavila rad Mreže i svoju organizaciju kao osnaženog pružaoca besplatne pravne pomoći u oblasti prava deteta.
- ✓ 24. maja u Novom Pazaru održan je okrugli sto za 16 predstavnika obrazovnog sistema. Okrugli sto je organizovao NVO Građanski forum Novi Pazar - članica Mreže u svrhu promovisanja publikovanih brošura, rada Mreže i sopstvenih kapaciteta na polju pružanja besplatne pravne pomoći u oblasti prava deteta.
- ✓ U hotelu "Zira" u Beogradu, 26. maja 2017. godine održan je okrugli sto za 30 učesnika – predstavnika opštinskih službi besplatne pravne pomoći, organizacija civilnih društava, institucija obrazovnog, zdravstvenog i sistema socijalne zaštite. Okrugli sto su zajednički organizovale članice Mreže: YUCOM, Praxis, Pravna klinika Pravnog fakulteta UNION, FICE Srbija, Pomoć deci u saradnji sa Centrom za prava deteta.
- ✓ Članice Mreže su učestvovale u snimanju kratkog promotivnog video materijala na temu besplatne pravne pomoći prilagođene deci (Služba besplatne pravne pomoći Kikinde, Pravna klinika Pravnog fakulteta UNION, Balkanski centar za migracije i humanitarne aktivnosti – kancelarija Kuršumlija, Centar za prava deteta). Snimanje je organizovala kancelarija UNICEF.
- ✓ Izrađena je analiza rada članica Mreže pružalaca besplatne pravne pomoći u cilju praćenja unapređenja njihovih znanja i veština u oblasti prava deteta u svakodnevnom radu.

2.3. "Unapređenje intersektorske saradnje u zaštiti dece od nasilja"

Vreme realizacije: jun 2016. – novembar 2018.

Projekat se realizuje kao deo regionalnog projekta "Zaštita dece od nasilja i promovisanje inkluzije dece sa smetnjama u razvoju u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj" koji finansira Evropska unija, a sprovodi Unicef u partnerstvu sa Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

Cilj projekta je unapređenje intersektorske saradnje u zaštiti dece od zlostavljanja i zanemarivanja u 12 opština/gradova u Srbiji (Subotica, Vrbas, Novi Bećej, Sremska Mitrovica, Aleksinac, Svilajnac, Knjaževac, Zaječar, Kraljevo, Trstenik, Paraćin i Vrnjačka Banja).

Projekat je fokusiran na podizanje kapaciteta profesionalaca u izabranim gradovima da organizuju i ili ojačaju intersektorske timove koji rade na zaštiti dece od zlostavljanja i zanemarivanja. Radi ostvarivanja cilja projekta, intersektorskim timovima sastavljenim od ključnih profesionalaca iz različitih sektora (obrazovanje, zdravstvo, socijalna zaštita, policija, pravosuđe, nevladin sektor, predstavnici lokalne vlasti) u 12 odabranih opština/gradova obezbeđena je konsultantska (stručna) i logistička podrška. Takođe, proces uključuje i neposrednu podršku od strane timova Novog Sada, Kragujevca i Niša koji već uspešno funkcionišu i imaju višegodišnje iskustvo u intersektorskem pristupu u identifikaciji i rešavanju slučajeva nasilja nad decom. Intersektorski timovi iz 12 opština/gradova odabrani su na osnovu rezultata mapiranja koje je sproveo MODS, kao i na osnovu konsultacija sa mentorskim gradovima.

Projektom je planirano da intersektorski tim Niš pruža horizontalnu podršku timovima iz Aleksinca, Sviljiga, Knjaževca i Zaječara, intersektorski tim Kragujevac timovima iz Kraljeva, Trstenika, Paraćina i Vrnjačke Banje i intersektorski tim Novi Sad timovima iz Subotice, Vrbasa, Novog Bečeja i Sremske Mitrovice.

Očekivani rezultat projekta je da su mehanizmi za punu implementaciju protokola za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja (lokalni intersektorski sporazumi o zaštiti dece od zlostavljanja i zanemarivanja) razvijeni i usvojeni ili su u procesu usvajanja u minimum 12 novih opština/gradova.

Ostvareni rezultati:

- ✓ Uvodni sastanak u Novom Sadu održan je 8. februara 2017. godine sa intersektorskim timovima u Vrbasu, Novom Bečeju, Subotici i Sremskoj Mitrovici.
- ✓ Formirana su 4 intersektorska tima (Vrbas, Novi Bečej, Subotica, Sremska Mitrovica).
- ✓ Mapirano je stanje i prepreke u intersektorskoj saradnji u zaštiti dece od zlostavljanja i zanemarivanja u 12 izabranih opština/gradova (Vrbas, Novi Bečej, Subotica, Sremska Mitrovica, Kraljevo, Trstenik, Paraćin, Vrnjačka Banja, Aleksinac, Sviljig, Knjaževac, Zaječar) i kreirane preporuke za unapređenje mehanizama intersektorske saradnje.
- ✓ Nastavljen je kontinuiran rad na širenju i unapređenju intersektorskih timova za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja u izabranih 12 opština/gradova.
- ✓ Održani su lokalni sastanci u izabranim gradovima radi razmene iskustva u primeni Zakona o sprečavanju nasilja u porodici.
- ✓ Održana su 3 sastanka podizanja kapaciteta (sastanak u Novom Sadu sa intersektorskim timovima iz Vrbasa, Novog Bečeja, Subotice i Sremske Mitrovice održan 16. oktobra 2017. godine, sastanak u Kragujevcu sa intersektorskim timovima iz Knjaževca, Zaječara, Kraljeva, Trstenika, Paraćina i Vrnjačke Banje održan 1. novembra 2017. godine, sastanak u Nišu sa intersektorskim timovima iz Aleksinca, Sviljiga, Knjaževca, Zaječara i mentorskim gradom Niš održan 13. novembra 2017. godine).
- ✓ Započet je rad na sačinjavanju lokalnih Sporazuma o intersektorskoj saradnji u zaštiti dece od zlostavljanja i zanemarivanja.

- ✓ Pružena je mentorska i konsultantska podrška intersektorskim timovima iz odabranih 12 opština/gradova (Vrbas, Novi Bečeј, Subotica, Sremska Mitrovica, Kraljevo, Trstenik, Paraćin, Vrnjačka Banja, Aleksinac, Sviljig, Knjaževac, Zaječar).

2.4. „Praćenje primene preporuka Komiteta za prava deteta Ujedinjenih nacija“

Vreme realizacije: novembar 2017. – maj 2019.

Projekat se realizuje uz podršku Kancelarije UNICEF-a u Srbiji

Zajedno sa Koalicijom za monitoring prava deteta u Republici Srbiji, u novembru 2017. Centar za prava deteta je započeo projekat „Praćenje primene preporuka Komiteta za prava deteta UN“ u partnerstvu sa kancelarijom UNICEF u Srbiji i u saradnji sa Kancelarijom za ljudska i manjinska prava Republike Srbije.

Projekat ima za cilj da doprinese unapređenom praćenju preporuka Komiteta za prava deteta UN, kroz partnerstvo države, nevladinog sektora i učešće dece.

Tim Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji, zajedno sa saradnicima, radiće na pripremi liste indikatora za svaku preporuku Komiteta za prava deteta koja će biti osnov za dalje praćenje primene preporuka od strane organizacija civilnog društva. Takođe, tim Centra za prava deteta će održati radionice sa decom na kojima će deci biti približene preporuke Komiteta za prava deteta i kroz koje će deca moći da daju svoj doprinos u procesu njihovog praćenja.

Savet za praćenje primene preporuka mehanizama Ujedinjenih nacija za ljudska prava (Savet) je pripremio plan implementacije preporuka mehanizama UN za ljudska prava. Ovaj plan treba da uključi i ključne informacije, podatke i indikatore o uticaju politika i zakona i na nacionalnom i na lokalnom nivou u odnosu na ostvarivanje prava deteta iz perspektive civilnog društva. U tom cilju Kancelarija za ljudska i manjinska prava je u prethodnom periodu imala više konsultativnih sastanaka sa organizacijama civilnog društva po pitanju njihovog uključivanja u rad Saveta. Takođe, izrađen je predlog Memoranduma o saradnji sa civilnim sektorom za naredni period. U okviru ovog procesa Centar za prava deteta će predstaviti izveštaj o ispunjenosti preporuka UN Komiteta za prava deteta Savetu.

2.5. „Prava deteta u Srbiji – praćenje preporuka UN Komiteta za prava deteta i Univerzalni periodični pregled“

Vreme realizacije: april - oktobar 2017.

Projekat je realizovan u okviru programa „Sprovodenje antidiskriminacionih politika u Republici Srbiji“ koji finansijski podržava Kancelarija za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije.

Kroz ovaj projekat Centar za prava deteta je zajedno sa Užičkim centrom za prava deteta i organizacijom ASTRA – članicama Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji, radio na približavanju zaključnih zapažanja i preporuka UN Komiteta za prava deteta relevantnim organizacijama, institucijama i medijima.

Ciljevi projekta bili su usmereni na:

- unapređeno razumevanje značaja preporuka UN Komiteta za prava deteta od strane udruženja građana, medija i šire javnosti;

- unapređeno praćenje preporuka UN Komiteta za prava deteta od strane udruženja građana;
- udruženja građana i mediji upoznati sa najvažnijim zaključcima iz priloga u trećem ciklusu Univerzalnog periodičnog pregleda.

Ostvareni rezultati:

- ✓ Realizovana su tri sastanka partnera na projektu i Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji koji su rezultirali postizanjem operativnih dogovora oko realizacije projektnih aktivnosti (24. maj, 22. jun i 14. septembar 2017. godine).
- ✓ Izrađena je publikacija „*Prava deteta u Srbiji – Zaključna zapažanja UN Komiteta za prava deteta sa preporukama*“ i publikovana u 300 primeraka.
- ✓ Održana konferencija pod nazivom „*Prava deteta u Srbiji – Preporuke UN Komiteta za prava deteta i Univerzalni periodični pregled*“ 25. septembra 2017. godine u Kući ljudskih prava i demokratije. Na konferenciji je učestvovalo ukupno 46 učesnika iz različitih delova Srbije (udruženja građana koja se delom i/ili u celini bave zaštitom prava deteta, članice Koalicije za monitoring prava deteta u Srbiji, članice Mreže organizacija za decu Srbije, predstavnici medija). Učesnici su upoznati sa zaključnim razmatranjima i preporukama UN Komiteta za prava deteta, kao i sa najvažnijim rezultatima iz priloga udruženja građana s aspekta ostvarivanja prava deteta poslatog Savetu za ljudska prava za 29. sesiju Trećeg ciklusa univerzalnog periodičnog pregleda za Republiku Srbiju.
- ✓ Pripremljen je i u 60 primeraka umnožen materijal prilagođen za medije i širu javnost sa preporukama Komiteta za prava deteta i informacijama iz priloga poslatog Savetu za ljudska prava u trećem ciklusu Univerzalnog periodičnog pregleda.
- ✓ Publikacija „*Prava deteta u Srbiji – Zaključna zapažanja UN Komiteta za prava deteta sa preporukama*“ izrađena je u elektronskoj formi, prilog pripremljen od strane udruženja građana s aspekta ostvarivanja prava deteta poslat Savetu za ljudska prava u trećem ciklusu Univerzalnog periodičnog pregleda. Sve informacije distribuirane su preko Mreže organizacija za decu Srbije na 130 adresa udruženja građana/članica Mreže/primaoca biltena (<http://zadecu.org/>; office@zadecu.org).
- ✓ Publikacija „*Prava deteta u Srbiji – Zaključna zapažanja UN Komiteta za prava deteta sa preporukama*“ je postavljena na internet stranici Centra za prava deteta (<http://www.cpd.org.rs/>), Užičkog Centra za prava deteta (<http://bit.ly/2iX4R4m>; <http://bit.ly/2zE34eI>) i NVO ASTRE (<http://bit.ly/2zVfPCp>; <http://bit.ly/2zFOGTm>).
- ✓ Informacija o održanoj konferenciji „*Prava deteta u Srbiji – Preporuke UN Komiteta za prava deteta i Univerzalni periodični pregled*“ poslata je i preko Građanskih inicijativa na oko 3.600 elektronskih adresa, putem TACSO Newsletter (<https://www.gradjanske.org/>; civin@gradjanske.org).

2.6. Deca povratnici u fokusu

Vreme realizacije: 1. avgust – 31. decembar 2017.

Projekat je realizovan u partnerstvu sa Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH – Regionalni projekat „Socijalna prava za osetljive grupe“, GIZ/CIM Program „Migracije za razvoj“.

Cilj projekta „Deca povratnici u fokusu“ je bio posvećen unapređenju položaja dece povratnika i ostvarivanju njihovih prava kroz obezbeđivanje besplatne pravne pomoći prilagođene deci i uticaja na relevantne aktere u lokalnim sredinama, kako bi u svom radu koristili pristup baziran na pravima deteta i imali dete u fokusu.

S obzirom da Centar za prava deteta koordinira Mrežu pružalaca besplatne pravne pomoći u oblasti prava deteta koja je formirana decembra 2015. godine u okviru gore navedenog projekta „Unapređenje prava deteta kroz jačanje sistema pravosuđa i socijalne zaštite u Srbiji“, u okviru projekta „Deca povratnici u fokusu“ doprinelo se daljem osnaživanju i jačanju kapaciteta predstavnika Mreže, a posebno onih članica koje gravitiraju ka mestima gde je registrovan najveći broj dece povratnika, kako bi mogli da im pruže što kvalitetniju podršku.

Ostvareni rezultati:

- ✓ 17. i 18. oktobra održan je trening o pravima deteta povratnika za odabrane članice Mreže pružalaca besplatne pravne pomoći u oblasti prava deteta i poverenike za izbeglice/ romske koordinatorе. Na treningu je 25 učesnika osnaženo za rad sa decom povratnicima kroz upoznavanje i diskusiju o različitim pravnim pitanjima u vezi sa njihovim položajem, kao i prepoznavanje i bolje razumevanje stereotipa, predrasuda i oblika diskriminacija kojima su izložena.
- ✓ Kontinuirano je pružana besplatna pravna pomoć od strane obučenih pravnika/ca u oblasti prava deteta i sprovodio se rad na terenu uz konstantnu superviziju i mentorsku podršku.
- ✓ Izrađena je i objavljena dvojezična lako čitljiva publikacija za decu povratnike „*Hrabro u promene*“. Reč je o publikaciji namenjenoj deci povratnicima kako bi se osnažila za lakše prevazilaženje izazova sa kojima se susreću prilikom dolaska u Srbiju. Ova publikacija ima za cilj da deci i mladima pruži mogućnost da se upoznaju sa pojedinim pravima koja imaju u Srbiji, da saznaju kome mogu da se obrate za pomoć i podršku kada im je potrebna, daje savete koji im mogu pomoći da razumeju okruženje u kome se nalaze, kao i da ih ohrabri kako da se lakše prilagode promeni koja je nastala u njihovom životu. Knjiga je pripremljena na srpskom i nemačkom jeziku. U njenoj izradi pomogli su članovi i članice kluba Dečji informativno kulturni servis – DX i učenici Osnovne škole “Branko Pešić” iz Zemuna.

2.7. The right of child to be heard

Vreme realizacije: novembar 2017. – maj 2019.

Projekat se realizuje uz podršku Delegacije Evropske Unije u Republici Srbiji, u okviru Evropskog instrumenta za demokratiju i ljudska prava – Grant šema za Srbiju u 2016. i 2017. godini.

Projekat je usmeren na unapređenje vladavine prava u Republici Srbiji kroz promovisanje dobrog upravljanja, a naročito prava deteta na participaciju kao jednog od osnovnih prava i principa Konvencije o pravima deteta. Radi se o pravu deteta da iskaže svoje mišljenje i da se ono uzme u obzir u različitim postupcima u kojima se odlučuje o životu deteta – u sistemima pravosuđa, socijalne zaštite, obrazovanja i zdravstva.

Nakon što će biti pripremljena analiza i odabrani postupci koji će biti obrađeni u štampanoj publikaciji i onlajn aplikaciji za decu, tim Centra za prava deteta će pripremiti materijal koji će biti prilagođen jeziku i potrebama dece. Materijal će biti verifikovan od strane dece kroz posebno osmišljene fokus grupe, kao i od strane relevantnih donosilaca odluka i stručnjaka iz sektora pravosuđa, socijalne zaštite, obrazovanja i zdravstva. Time se deci omogućava aktivno učešće u ovim postupcima na transparentan način, ali im se i približava kontekst samih postupaka i načini na koje mogu izraziti svoje mišljenje.

Pored štampanih i onlajn brošura, biće izrađena i virtuelna aplikacija u kojoj će deci biti omogućeno da na zanimljiv i njima blizak način bolje upoznaju i razumeju ove postupke i svoja prava. Deca sa kojom sarađuje Centar za prava deteta – naročito Klub DX – će biti aktivno uključena u sam proces izrade i odobriće sadržaj ovih materijala i virtuelne aplikacije.

Projekat takođe obuhvata i izradu dokumenta – mape puta – koja će biti kreirana kroz niz stručnih konsultacija sa relevantnim stručnjacima i ključnim akterima u ovim oblastima, kako bi se planirali dalji koraci u vezi sa poboljšanjem politike i prakse u oblasti prava deteta da izradi svoje mišljenje i da se ono uzme u obzir prilikom donošenja odluka koje se tiču dece.

3. Izdavačke aktivnosti

Tokom 2017. godine Centar za prava deteta publikovao je 7 naslova.

1. Prava deteta u Srbiji – Zaključna zapažanja UN Komiteta za prava deteta sa preporukama

2. Zagovarački dokument Preporuke UN Komiteta za prava deteta – Kako ih možemo ostvariti iz ugla Koalicije za monitoring prava deteta u Republici Srbiji.

2. „О ТЕБИ СЕ РАДИ – Knjiga za decu i mlađe da im pomogne da razumeju preporuke UN Komiteta za prava deteta“

3. „HRABRO U PROMENE” - lako čitljiva publikacija namenjena deci povratnicima kako bi se osnažila za lakše prevazilaženje izazova sa kojima se susreću prilikom dolaska u Srbiju.

4. Dete u sistemu socijalne zaštite

5. Dete u sistemu zdravstvene zaštite

UNICEF

4. Dete u obrazovnom sistemu

UNICEF

4. Druge aktivnosti realizovane tokom 2017. godine

4.1. Članstva/učešća u radnim grupama/telima/savetima/odborima državnih ustanova i institucija

- Savet za prava deteta Vlade Republike Srbije.
- Savet za prava deteta grada Beograda i članstvo u dva Radna tela Saveta:
  - Radna grupa za decu i mlade sa problemima u ponašanju i u sukobu sa zakonom,
  - Radna grupa za izradu predloga Programa politika za decu Beograda za period 2016-2020.
- Odbor za rad, socijalna pitanja, društvenu uključenost i smanjenje siromaštva Narodne skupštine Republike Srbije.
- Savet za praćenje primene preporuka mehanizama UN za ljudska prava.

4.2. Aktivnosti dečjih/omladinskih grupa - DX i Klub za zdrave promene (grupa koja okuplja decu sa smetnjama u razvoju)

Tokom 2017. godine aktivnosti dece i mlađih odvijale su se u okviru projekta "Prava deteta u politikama i praksi" koji se realizuje u saradnji sa Save the Children International, a uz finansijsku podršku Vlade Švedske.

- ✓ Praćenje sednice UN Komiteta za prava deteta na kojoj je Republika Srbija predstavila Drugi i treći periodični izveštaj o primeni Konvencije o pravima deteta - članovi DX i grupa dece i mlađih iz Užica i Niša u kancelariji UNICEF-a pratili su uživo

prenos pomenute sednica. Praćenje je organizovala Kancelarija za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije u saradnji sa UNICEF-om i Centrom za prava deteta.

- ✓ **Učešće dece u izradi Nacrtu strategije za prevenciju i zaštitu dece od nasilja 2018 – 2022.** – članovi Kluba DX pripremili su predloge i dali svoje mišljenje na Nacrt dokumenta.
- ✓ **Učešće predstavnika Kluba DX u radu prvog Dečjeg Saveta mreže organizacija Eurochild** - U aprilu 2017. godine na skupštini „Eurochild“-a, usvojena je Strategija o participaciji dece i mlađih, čiju implementaciju će sprovoditi deca i mlađi širom Evrope. Cilj Strategije je da osigura učešće dece i mlađih u skladu sa članom 12 Konvencije o pravima deteta. Iz tog razloga Sekretarijat je oformio prvi Savet za decu „Eurochild“-a, koji je sastavljen od 12-oro dece i mlađih starosti 10-16 godina. Predstavnica Dečjeg informativno-kulturnog servisa – Kluba DX, Simonida Komazec izabrana je da predstavlja decu Srbije u okviru prvog Dečjeg Saveta mreže organizacija „Eurochild“.
- ✓ **Upoznavanje dece i mlađih sa preporukama UN Komiteta za prava deteta upućenih Republici Srbiji** - Dana 31. oktobra 2017. godine u „Drugoj ekonomskoj školi“ održana je tribina s ciljem upoznavanja učenika ove škole sa preporukama UN Komiteta za prava deteta upućenih Republici Srbiji. Tom prilikom predstavljena je publikacija „*O TEBI SE RADI – Knjiga za decu i mlade da im pomogne da razumeju preporuke UN Komiteta za prava deteta*“. Takođe članovi DX su sa učenicima ove škole diskutovali o mogućim aktivnostima koje mogu preduzeti deca i mlađi kako bi se doprinelo unapređenju prava deteta. Na tribini je učestvovalo ukupno 61 učenik/ca.
- ✓ **Učešće predstavnika Kluba – DX na „Dečjoj sednici“ u Narodnoj skupštini Republike Srbije** - Nakon što su članovi i članice Kluba – DX uputili komentare Radnoj grupi za izradu Nacionalne strategije za prevenciju i zaštitu dece od nasilja (2018 – 2022) pozvani su da u Narodnoj skupštini Republike Srbije budu deo „Dečje sednice“, povodom obeležavanja Svetskog dana deteta, 20. novembra 2017. godine. u Tokom improvizovane skupštinske procedure, troje predstavnika Kluba DX (Dimitrije Čabarkapa, Stefan Pavlović, Vuk Ilić) iznelo je svoje mišljenje o problemima sa kojima se deca susreću i predlozima za njihovo prevazilaženje. Ukupan broj dece koji je učestvovao na događaju - 115.
- ✓ **Upoznavanje dece i mlađih sa preporukama UN Komiteta za prava deteta upućenih Republici Srbiji** - 20. novembra 2017. godine u Osnovnoj školi „Branko Pešić“ i 24. novembra 2017. godine u Osnovnoj školi „Ivan Milutinović“ održane su radionice s ciljem upoznavanja učenika ovih škola sa preporukama UN Komiteta za prava deteta upućenih Republici Srbiji i predstavljene su publikacije „*O TEBI SE RADI – Knjiga za decu i mlade da im pomogne da razumeju preporuke UN Komiteta za prava deteta*“. Takođe, članovi DX su sa učenicima ovih škola diskutovali o mogućim aktivnostima koje mogu preduzeti deca i mlađi kako bi se doprinelo unapređenju prava deteta. Na radionicama je učestvovalo po 16 dece.
- ✓ **Sastanak predstavnika Kluba DX i predstavnika Centra za prava deteta sa predstavnicima Institucije Zaštitnika građana Republike Srbije** - S ciljem predstavljanja publikacije „*O TEBI SE RADI – Knjiga za decu i mlade da im pomogne da razumeju preporuke UN Komiteta za prava deteta*“ i ukazivanja na preporuku Komiteta koja se odnosi na neophodnost usvajanja Zakona o ombudsmanu za prava deteta Centar za prava deteta i Klub DX organizovali su posetu Instituciji Zaštitnika građana Republike Srbije 7. decembra 2017. godine. Na sastanku su prisustvovali zamenica zaštitnika

građana za prava deteta i rodnu ravnopravnost Gordana Stevanović, predstavnici Klub DX i predstavnici Centra za prava deteta. Tom prilikom razgovarano je o stanju prava deteta u Srbiji i izazovima u njihovom ostvarivanju i zaštiti i skrenuta pažnja da bi ombudsman za prava deteta morao da prima, istražuje i rešava žalbe dece na način koji je pogodan za njih.

- ✓ **Sastanak predstavnika Kluba DX i predstavnika Centra za prava deteta sa predstavnicima Institucije Poverenika za zaštitu ravnopravnosti** - S ciljem predstavljanja publikacije „*O TEBI SE RADI – Knjiga za decu i mlade da im pomogne da razumeju preporuke UN Komiteta za prava deteta*“, Klub DX organizovao je posetu instituciji Poverenika za zaštitu ravnopravnosti 15. decembra 2017. godine. Sastanku su prisustvovalle predstavnice institucije Poverenika za zaštitu ravnopravnosti - samostalna savetnica Ivana Filipov i savetnica Danijela Ristovski, predstavnici DX-a i predstavnici Centra za prava deteta. Tom prilikom članovi DX ukazali su predstavnicima ove institucije na preporuku Komiteta za prava deteta koja se odnosi na aktivnu borbu države protiv diskriminacije i razgovarali o prepoznavanju i sprečavanju diskriminacije i o mogućim načinima saradnje. Ovom prilikom članovi DX-a su govorili i o primerima diskriminacije prema deci i mladima koju viđaju u svom okruženju.
- ✓ **Obeležavanje međunarodnog dana migranata** - Dana 18. decembra 2017. godine, Klub DX i učenici Osnovne škole „Brano Pešić“ zajednički su obeležili međunarodni dan migranata. Tom prilikom zajednički su organizovali radionicu na kojoj su članovi i članice Kluba DX i učenici ove škole iz Avganistana, Pakistana, Irana i Iraka razmenili svoja saznanja o svetskim migracijama i trenutnoj migrantskoj krizi. Deca migranti su predstavila svoja iskustva boravka u Srbiji, oni su ispričali svojim vršnjacima zašto su napustili svoje zemlje i kako je izgledao njihov put do Srbije. Takođe, đaci iz Avganistana predstavili su svoj nacionalni ples – atan, a u okviru radionice kulturne razmene članovi i članice Kluba DX su zajedno sa svojim domaćinima učili reči na romskom, turskom, jezicima farsi i pašto. Na ovom događaju učestvovalo je ukupno 29 dece.
- ✓ **18. aprila** održana je radionica Kluba DX i Kluba za zdrave promene (Centar GRI) - povodom **obeležavanja uskršnjih praznika**. Inkluzivne aktivnosti članova kluba DX i Kluba za zdrave promene su se u dosadašnjem radu pokazale jako pozitivnim i korisnim podsticajem za oba kluba. Kroz ovaj vid rada, imali su priliku da se dodatno zbliže kroz vođenu radionicu koordinatora i druženje.
- ✓ Povodom obeležavanja **Svetskog dana borbe protiv zloupotrebe dečjeg rada – 12. jun** održana je javna akcija članova DX kluba i Kluba za zdrave promene. Javna akcija organizovana je u samom centru Beograda, u Knez Mihajlovoj ulici gde su članovi oba kluba obeležili Svetski dan borbe protiv zloupotrebe dečjeg rada kroz organizovani kviz znanja i druženje sa prolaznicima. Deca i mlađi su želeli svojim sugrađanima da ukažu na problem zloupotrebe dečjeg rada u Republici Srbiji i upoznaju ih sa tim koji poslovi se smatraju opasnim za decu i mlađe. Kako je Vlada Republike Srbije 30. maja 2017. godine usvojila Uredbu o utvrđivanju opasnog rada za decu kojom se definiše "Lista opasnih poslova za decu", deca i njihovi roditelji i ostali prolaznici koji su učestvovali u kvizu bili su u prilici da se upoznaju sa istom. Članovi DX-a tokom 2016. godine učestvovali na radionicama u organizaciji Međunarodne organizacije rada i dali su svoje komentare i predloge za dopunu nacrtta "Liste opasnih poslova za decu". Usvajanjem Uredbe o utvrđivanju opasnog rada za decu Republika Srbija je ispunila obavezu preuzetu ratifikacijom MOR Konvencije o najgorim oblicima dečjeg rada.
- ✓ U hotelu „Majestic“, Beograd, **23. i 24. juna 2017. godine** održana je obuka za članove kluba DX i predstavnike učeničkih parlamenata škola čiji se predstavnici uključuju u rad

DX kluba. Tom prilikom su novi članovi kluba DX i predstavnici učeničkih parlamenta upoznati sa osnovama o pravima deteta; ulogom Komiteta za prava deteta kao nadzornog tela Konvencije o pravima deteta; procesu izveštavanja; sadržajem Konvencije o pravima deteta. Takođe je kroz radionice rađeno na sticanju veština samozastupanja, kao i prepoznavanju problema i njihovim rešavanjem.

- ✓ Dana **29. decembra**, klub DX i Klub za zdrave promene organizovali su tribinu za učenike škole sa oštećenjima vida „Veljko Ramadanović“. Tribina je organizovana s ciljem upoznavanja učenika ove škole sa zaključnim zapažanjima koje je UN Komitet za prava deteta uputio Republici Srbiji kao i sa predstavljanjem lako čitljive publikacije „*O TEBI SE RADI – Knjiga za decu i mlade da im pomogne da razumeju preporuke UN Komiteta za prava deteta*“. Za potrebe organizovanja ove radionice i kako bi se deci učinile dostupnim preporuke Komiteta za prava deteta **publikacija je prevedena na Brajevo pismo** u 56 primeraka. Ukupan broj učesnika bio je 37.
- ✓ Radi dokumentovanja svoga rada u 2017. godini i promocije aktivnosti članovi Kluba DX pripremili su dva video materijala. Takođe, pored Fejsbuk stranice Kluba DX <https://www.facebook.com/klubdx/>, kreiran je i Instagram profil – Dečji Klub <http://www.thepictaram.club/instagram/deciklubdx>, u svrhu promocije aktivnosti kluba i uključivanja novih članova i članica Kluba

4.3. Učešće predstavnika Centra za prava deteta na javnim skupovima¹

Tokom 2017. godine predstavnici Centra učestvovali su na **31** javnom/stručnom skupu.

4.4. Podneti predlozi projekata

- Tokom 2017. godine Centar za prava deteta je podneo **4** predloga projekata: Save the Children International – ”Prava deteta u politikama i praksi“ (2017), Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH - Regional Project on Social Rights for Vulnerable Groups (SoRi) – „Deca povratnici u fokusu“, Kancelarija za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije - „Prava deteta u Srbiji – praćenje preporuka UN Komiteta za prava deteta i Univerzalni periodični pregled“, UNICEF-a u Srbiji - “Praćenje primene preporuka Komiteta za prava deteta Ujedinjenih nacija“.

5. Završne napomene

U 2017. godini realizaciju projekata i drugih aktivnosti Centra za prava deteta podržali su:

- **Save the Children International, Vlada Švedske**
- **UNICEF, kancelarija u Beogradu**
- **Delegacija Evropske Unije u Republici Srbiji kroz Program Evropski instrument za demokratiju i ljudska prava (EIDHR)**
- **Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH – Regionalni projekat „Socijalna prava za osetljive grupe“, GIZ/CIM Program „Migracije za razvoj“.**
- **Kancelarija za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije**

---

¹ U Prilogu su navedeni javni i stručni skupovi na kojima su predstavnici Centra učestvovali

6. Prilog – Učešće predstavnika Centra za prava deteta na stručnim okupljanjima u 2017. godini

Januar:

- 30. januar - Konferencija "Na pola puta – prihvata i povratak maloletnih migranata bez pratnje“, hotel Zira, Beograd.

Februar:

- 28. februar - „Treća sednica Saveta za praćenje primene preporuka mehanizama UN za ljudska prava“, Palata Srbije, Beograd.
- 21. februar - „Gde su mladi u Agendi 2030?“, Palata Srbije, Beograd.
- 22. februar - „Proslava 59. rođendana Prihvatišta za decu“, Ustanova kulture „Vuk Stefanović Karadžić“, Beograd.

Mart:

- 6-10. mart - „Second evaluation round of the implementation of the Council of Europe Anti-Trafficking Convention by Serbia, the Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings (GRETA)“, Blue Centar, Beograd.
- 21.mart - otvaranje izložbe “Migracije kroz umetnost”, Kuća ljudskih prava i demokratije, Beograd.

April:

- 10 -11. april - Seminar o čl. 8 Evropske konvencije i Haškoj konvenciji o otmici dece, hotel Zira, Beograd.
- 20. april - Okrugli sto „Zdrave užine kod školske dece“, Impact Hub, Beograd.
- 27. april - Seminar-radionica, Kuća ljudskih prava i demokratije, u partnerstvu sa Kancelarijom Visokog komesara UN za ljudska prava, UN Women i OSCE, o predstojećem Univerzalnom periodičnom pregledu (UPR) , Beograd

Maj:

- 8. maj - otvaranje izložbe “Balkanska Ruta”, galerija KC Grad-a, Beograd.
- 30. maj - „Četvrta sednica Saveta za praćenje primene preporuka mehanizama UN za ljudskih prava“, Palata Srbije, Beograd.
- 22. maj - Radni sastanak povodom završetka projekta “Poboljšanje položaja dece izbeglica u Evropi”, Envoy Conference centar, Beograd

Jun:

- 16. jun - javna debata “Ključni nalazi iz Godišnjeg izveštaja za 2016. godinu Zaštitnika građana“, Klub poslanika, Beograd.

Jul

- 26. jul - Strategija za prevenciju i zaštitu dece od nasilja u prostorijama Centra za socijalno preventivne aktivnosti GRiG, Beograd.

Oktobar:

- 8 – 9 oktobar - the first Partner meeting, Hotel AFA Priština, Kosovo (Save the Children).
- 10 – 12. oktoba - „The Communication and Advocacy training“, Hotel AFA Priština, Kosovo (Save the Children).
- 10. oktobar - „Javna diskusija o ratifikaciji OP3 CRC u Srbiji“, EU Info Centar, Beograd.
- 11. oktobar - „Dečiji brakovi u Srbiji“, UNS Press Centar, Beograd.
- 12. oktobar - „Međunarodna konferencija, Ulaganje u decu – dobrobit za svu decu“, Klub poslanika, Beograd.
- 25-26. oktobar - Konferencija „Unapređenje prava deteta kroz jačanje sistema pravosuđa i socijalne zaštite u Srbiji“, Hotel Metropol, Beograd.

Novembar:

- 19. novembar - „Centralni pripremni sastanak za decu“, Beograđanka, Beograd.
- 20. novembar - „Dečja sednica obeležavanja svetskog dana deteta 2017: Deca u akciji!“ Narodna skupština, Beograd.
- 19-23. novembar - „Debata u Evropskom Parlamentu“, Brisel, Belgija.
- 20-24. novembar - Studijsko putovanje, „Socijalna prava za osetljive grupe“, Berlin, Nemačka.
- 22. novembar - „Izmene Krivičnog zakona“, Palata Srbije, Beograd.
- 28. novembar - istraživanje „Sigurno i podržavajuće osnovno školsko okruženje za učenike izbeglice/trazioce azila“, Beograd (Save the Children).

Decembar:

- 10. decembar - „Obeležavanje Međunarodnog dana ljudskih prava“, hala 5, Beogradski sajam, Beograd.
- 12. decembar - „Safe Programming Training Workshop“, Save the Children Kosovo, Hotel Turist, Skoplje, Makedonija.
- 12-14. decembar - „Promoting and strengthening the Universal Periodic Review“, Palais des Nations, Room XXII, Buiding E, Ženeva, Švajcarska.
- 13-15. decembar - „Workshop on Emergency preparedness“, Hotel Turist, Skoplje, Makedonija.
- 13. decembar - Konferencija „Stop dečjim brakovima i apatridiji“, Aero klub, ul. Uzun Mirkova br. 4, Beograd.